

Apel do Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej

o zgłoszenie i przyjęcie poprawek na najbliższym posiedzeniu

Komisji Nauki, Edukacji i Sportu

oraz

Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej

do uchwalonej w dniu 13 czerwca 2019 roku przez Sejm ustawy
o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw
(nazywana dalej ustawą tytułową)

Dodano 21.06.2019 r.
Wspólne posiedzenie ww.
Komisji odbędzie się dnia
25.06.2019 r. od godz. 16:00
Planowany czas posiedzenia nie
dłużej niż 1.5 godziny!

Autor:
Bogdan Stępień
Instytut Analiz Regionalnych
www.iar.pl

Dodano 21.06.2019 r.
Posiedzenie Senatu
odbędzie się dnia
26.06.2019 r. od godz. 9:00

Dnia 18 czerwca 2019 roku

Niniejszym apeluję do wszystkich Senatorów Komisji Nauki, Edukacji i Sportu oraz wszystkich Senatorów Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej o zgłoszenie i przyjęcie poniższych poprawek w czasie prac Komisji nad ustawą tytułową. Jednocześnie apeluję też do wszystkich Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej o zatwierdzenie w czasie debaty w Senacie nad ustawą tytułową zaproponowanych poniższych poprawek. Poprawki te mają nie tylko charakter techniczny, ale i systemowy. Niektóre poprawki usuwają wysoce prawdopodobną niekonstytucyjność niektórych przepisów ustawy tytułowej.

Apel do Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej

POPRAWKA 1 - techniczna

Dotyczy art. 30 ust. 10 ustawy – Karta Nauczyciela, zmienionej ustawą tytułową jest

*Organy prowadzące szkoły będące jednostkami samorządu terytorialnego mogą zwiększać środki na wynagrodzenia nauczycieli, w tym podwyższać **minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego**, ustalone w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 pkt 1, oraz minimalną wysokość dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy określoną w art. 34a ust. 2. Organy prowadzące mogą ponadto upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach oraz w granicach ustalonego planu finansowego szkoły, do przyznawania **minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela wyższej od ustalonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 pkt 1 lub podwyższonej przez organ prowadzący.***

zmienić na

*Organy prowadzące szkoły będące jednostkami samorządu terytorialnego mogą zwiększać środki na wynagrodzenia nauczycieli, w tym podwyższać **stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ponad ich minimalne wartości**, ustalone w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 pkt 1, oraz podwyższać wysokość dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy **ponad minimalną jego wartość określoną w art. 34a ust. 2.** Powyższe organy prowadzące mogą ponadto upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach oraz w granicach ustalonego planu finansowego szkoły, do przyznawania **nauczycielowi wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego ponad jego minimalną wartość ustaloną w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 pkt 1 lub podwyższonej jej wartości, ustalonej przez ten organ.***

Uzasadnienie:

Organy prowadzące szkoły będące jednostkami samorządu terytorialnego, nie mogą podwyższyć minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, mogą natomiast podwyższyć/ustalić wyższe stawki tych wynagrodzeń od ich wartości minimalnych, podobnie zresztą jak z dodatkiem z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy. Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli ustala Minister Edukacji Narodowej, a minimalny dodatek za wychowawstwo ma ustalić niniejsza ustawa.

POPRAWKA 2 - techniczna

Dotyczy art. 30 ust. 10a ustawy – Karta Nauczyciela - zmienionej ustawą tytułową jest

*Podwyższenie **minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego** oraz **minimalnej wysokości dodatku** z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy określonej w art. 34a ust. 2 następuje w trybie określonym w ust. 6.*

zmienić na

*Podwyższenie **stawek wynagrodzenia zasadniczego** oraz **dodatku**, o których mowa w ust. 10, następuje w trybie określonym w ust. 6.*

Uzasadnienie:

Zaproponowana zmiana jest logiczną konsekwencją zaproponowanej zmiany w poprawce 1.

Apel do Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej

POPRAWKA 3 - systemowa

Dotyczy 34a ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela - wprowadzonego ustawą tytułową
jest

Minimalna wysokość dodatku, o którym mowa w ust. 1, wynosi 300 zł.

Zmienić - na przykład, na

Minimalna wysokość dodatku, o którym mowa w ust. 1, stanowi sumę 1/20 części kwoty bazowej dla nauczycieli i iloczynu liczby uczniów w klasie oraz 1/500 części kwoty bazowej dla nauczycieli.

Uzasadnienie:

Liczba uczniów w klasie ma zasadniczy wpływ na ilość pracy, jaką musi włożyć w nią nauczyciel – wychowawca. Ustalenie minimalnego dodatku za wychowawstwo niezależnego od wielkości klasy spowoduje, że za istotnie różne prace, nauczyciele będą otrzymywać takie samo wynagrodzenie, i tak np. nauczyciel, który prowadzi klasę 5 osobową otrzyma tyle samo za wychowawstwo, co nauczyciel prowadzący oddział 30 osobowy.

Zaproponowana poprawka art. 34a ust. 1 eliminuje ten mankament i jednocześnie uzależnia minimalną wysokość tego dodatku funkcyjnego od kwoty bazowej dla nauczycieli wykluczając w przyszłości dewaluację tego dodatku.

Warto podkreślić, że ustawodawca powinien sobie zdawać z tego sprawę, że bez wzrostu wartości wskaźników, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela, przy jednoczesnym bardzo silnym wzroście dodatku za wychowawstwo w stosunku do stanu rzeczywistego/obecnego, będzie musiało w wielu (a może nawet we wszystkich) samorządach spowodować ograniczenie środków na dodatki motywacyjne, które jako jedyne dają możliwość rozróżniania nauczycieli, jak chodzi o wynagradzanie ich za wyróżniającą się pracę. To oznacza, że wprowadzana przez Sejm taka regulacja prawna, ograniczy środki dla nauczycieli wyróżniających się w pracy i zadziała przeciwnie niż należałoby tego oczekiwać.

POPRAWKA 4 - systemowa

Dotyczy art. 28 ust. 6 pkt 7a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego - wprowadzonego ustawą tytułową

jest

liczby nauczycieli stażystów uprawnionych do świadczenia na start, o którym mowa w art. 53a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela

zmienić na

Wykreślić/usunąć ten przepis

Uzasadnienie:

Nigdy w dotychczasowej historii istnienia art. 28 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, nie była brana pod uwagę *explicite* – przy podziale części oświatowej subwencji ogólnej, liczba nauczycieli (w tym stażystów). To co zaproponowano, w przyjętej przez Sejm ustawie, jest precedensem i może zaburzyć całą logikę dotychczasowego sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej, przy jednoczesnym jego bardzo silnym wzroście skomplikowania. Świadczenie na start – dla stażystów, o którym tu mowa, jest takim samym elementem socjalnym, jak zasiłek na zagospodarowanie dla nauczycieli kontraktowych, który jest znacznie wyższy. Wynosi nie 1000 zł, jak proponuje omawiana

Apel do Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej

ustawa stażystom, a jest przyznawany w wysokości dwukrotności otrzymywanego wynagrodzenia zasadniczego przez nauczyciela kontraktowego (art. 61 ust. 1 ustawy – KN - Dz.U. 2017, poz.1189).

Pytanie, czy liczba nauczycieli otrzymująca ten zasiłek była kiedykolwiek *explicite* uwzględniana w art. 28 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego? Oczywiście, że nie była. Jeżeli ten zasiłek dla nauczycieli kontraktowych i to wielokrotnie większy od świadczenia na start dla nauczycieli stażystów, nie był uwzględniany w art. 28 ust. 6 ustawy poprzez liczbę nauczycieli ich otrzymujących, to dlaczego ten dodatek dla stażystów ma być uwzględniony *explicite*? Jak odtworzyć logikę takiego działania i racjonalność ustawodawcy?

Jakie są zatem rozwiązania/propozycje?

1. Wprowadzany omawianą ustawą przepis art. 28 ust. 6 pkt 7a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego bezwzględnie usunąć a następnie postąpić, jak poniżej.
2. Jeżeli ustawodawca chce zachować świadczenie na start dla nauczycieli stażystów, to są co najmniej trzy możliwe rozwiązania tego problemu:
 - a) Na wzór zasiłku na zagospodarowanie dla nauczycieli kontraktowych nic więcej nie robić, szczególnie, że wysokość tego świadczenia jest niewielka, a udział stażystów w strukturze kadry nauczycielskiej samorządów znikomy.
 - b) Dodać stosowny przepis w ustawie - Karta Nauczyciela, ustanawiający, że świadczenie na start dla stażystów będzie finansowane przez MEN/Rząd w formie dotacji celowej.
 - c) Zmienić nazwę świadczenia na start na przykład na wynagrodzenie startowe lub coś podobnego i włączyć go jednocześnie do art. 30 ust. 1 ustawy - Karta Nauczyciela oraz podnieść wskaźnik dla nauczycieli stażystów w art. 30 ust. 3 tej ustawy ze 100% na 103% lub 104%.

POPRAWKA 5 - systemowa

Dotyczy art. 28 ust. 6 pkt 7b ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego - wprowadzonego ustawą tytułową

jest

sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego

zmienić na

Wykreślić/usunąć ten przepis

Uzasadnienie:

Pierwsze czytanie tego projektu odbyło się dnia 12 czerwca 2019 roku na posiedzeniu wspólnym Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej a już dnia następnego został zatwierdzony przez Sejm i skierowany do Senatu. Stąd wniosek, że projekt ten przeszedł wyjątkowo ekspresową ścieżkę legislacyjną.

Wprowadzenie nowego przepisu art. 28 ust. 6 pkt 7b do ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w brzmieniu zatwierdzonym przez Sejm, ma fundamentalne znaczenie dla samorządów, bo ma on dokonać rewolucji w sposobie podziału subwencji oświatowej – uzależnić ją po raz pierwszy w historii od sytuacji finansowej samorządów.

Zatem taki przepis nie może być wprowadzony w życie bez wymaganej prawem możliwości zaopiniowania go przez organizacje samorządowe. Niestety, ale organizacje te zostały w brutalny sposób pozbawione możliwości zagwarantowanej prawem do wypowiedzenia się w tej sprawie.

Apel do Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej

Jeszcze ważniejszą rzeczą jest to, że subwencja oświatowa jest subwencją zadaniową, zatem jej wysokość nie może zależeć od sytuacji finansowej samorządu, tym bardziej, że sytuacja finansowa samorządów uwzględniana jest w innych regulacjach prawnych, jak na przykład w formie subwencji wyrównawczej. Ponadto przyjęty przez Sejm przepis jest ewidentnie sprzeczny z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Wobec powyższego zatwierdzony przez Sejm nowy art. 28 ust. 6 pkt 7a powinien być bezwzględnie usunięty. Nieusunięci tego przepisu, narazi go na skargę konstytucyjną lub wniosek do TK o zbadanie jego zgodności z Konstytucją RP.

POPRAWKA 6 - systemowa

Dotyczy art. 14 ust. 1 ustawy tytułowej

jest

W okresie od dnia 1 września 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. średnie wynagrodzenie nauczycieli ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, zwiększa się o 9,6%.

zmienić na

Dla okresu od dnia 1 września 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. kwotę bazową dla nauczycieli zwiększa się w stosunku do ustalonej w ustawie budżetowej na rok 2019 o 9,6%.

lub na (najlepiej - wprost podając wartość tej kwoty bazowej)

Dla okresu od dnia 1 września 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. kwotę bazową dla nauczycieli ustala się w wysokości 3337,55 zł.

Uzasadnienie:

W projekcie ustawy tytułowej w wersji z dnia 28 lutego 2019 roku występuje identyczny przepis. W przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej uwagach do tego projektu (dok. sygn. BS35.2019 z dnia 22 marca 2019 roku) zostało zasygnalizowanie, że zaproponowany mechanizm zmiany wynagrodzenia nauczycieli od 1 września 2019 roku jest pozasystemowy, powinien się odbywać bezwzględnie poprzez zmianę kwoty bazowej, co zaproponowano w omawianej poprawce. Zaproponowana poprawka do art. 14. ust. 1 spowoduje dodatkowo brak konieczności kolejnej zmiany niedawno zmienionego rozporządzenia w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli [...].

POPRAWKA 7 - techniczna

Dotyczy art. 14 ust. 2 ustawy tytułowej

jest

*Podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli w związku ze zwiększeniem **średniego wynagrodzenia nauczycieli, o którym** mowa w ust. 1, następuje nie później niż **do** dnia 30 września 2019 r., z wyrównaniem od dnia 1 września 2019 r.*

zmienić na

*Podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli w związku ze zwiększeniem **kwoty bazowej dla nauczycieli, o której** mowa w ust. 1, następuje nie później niż dnia 30 września 2019 r., z wyrównaniem od dnia 1 września 2019 r.*

Uzasadnienie:

Zmiana ta jest logiczną konsekwencją zaproponowanej zmiany w poprawce 6.

Apel do Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej

POPRAWKA 8 - techniczna

Dotyczy art. 14 ust. 3 ustawy tytułowej

jest

Ilekoć w przepisach ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jest mowa o średnim wynagrodzeniu nauczycieli, o którym mowa w art. 30 ust. 3, w okresie od dnia 1 września 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. należy przez to rozumieć średnie wynagrodzenie nauczycieli ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, zwiększone o 9,6%.

zmienić na

Wykreślić/usunąć ten przepis.

Uzasadnienie:

W związku z zaproponowaną poprawką 6 i 7, przepis ten zdaje się być zbędny.

POPRAWKA 9 - systemowa

Dotyczy art. 14 ust. 4 ustawy tytułowej

jest

W związku ze zwiększeniem, o którym mowa w ust. 1 i 2, do dotacji wypłacanych publicznym przedszkolom, innym formom wychowania przedszkolnego, szkołom i placówkom na podstawie art. 15, art. 16, art. 18, art. 20, art. 25 ust. 1–4 i 8, art. 28, art. 30, art. 31 ust. 1 i art. 40 ustawy zmienianej w art. 6, stosuje się art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 6, z tym że aktualizacji kwot dotacji dokonuje się do dnia 31 października 2019 r.

zmienić na

W związku ze wzrostem kwoty bazowej dla nauczycieli, o której mowa w ust. 1 oraz na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 6, dokonuje się aktualizacji kwot dotacji, o których mowa w art. 15–21, art. 25 ust. 1–4 i 8, art. 26 ust. 1, 2 i 8, art. 28–30, art. 31 ust. 1, art. 40 i art. 41 ustawy zmienianej w art. 6, w terminie do 31 października 2019 roku z wyrównaniem od 1 września 2019 roku.

Uzasadnienie:

Dotychczasowe prawo obejmujące blisko 20 ostatnich lat w omawianej tu sprawie, jest (zawsze było) takie, że każda zmiana średnich wynagrodzeń nauczycieli (art. 30 ust. 3 ustawy - KN) zawsze wpływała na wysokość dotacji dla dotowanych szkół publicznych i niepublicznych.

Przyjęta przez Sejm powyższa regulacja, narusza dotychczasowe systemowe rozwiązania i prawdopodobnie jest niezgodna z Konstytucją RP, i po raz pierwszy w tej historii chce gorzej potraktować oświatę niepubliczną od publicznej. Pozostawienie tej regulacji w niezmienionej formie, czyli jaką przyjął Sejm, narazi ten przepis na skargę konstytucyjną lub wniosek do TK o zbadanie jego zgodności z Konstytucją RP.

Zaproponowana poprawka usuwa rozróżnianie szkół publicznych i niepublicznych przy aktualizacji dotacji związanej ze wzrostem wynagrodzeń nauczycieli od 1 września 2019 roku.